

Naturvårdsverket har avfallsförbränning - Öv

Den 1 januari år 2002 blir det förbud mot att deponera brännbart avfall. Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag undersökt läget.

Man finner kommunernas planer något orealistiska och förväntar en brist på förbränningskapacitet motsvarande 1 miljon ton år 2002 utöver "branschspecifikt avfall". Verket är också oroliga för att det kan bli för mycket som går till förbränning istället för till återvinning. Man planerar därför ytterligare information och anvisningar och överväger också att föreslå nya ekonomiska styrmedel.

Naturvårdsverkets övervägande

För många kommuner och företag som arbetat ambitiöst med att kretsloppsanpassa sin avfallshantering kommer inte deponiförbudet att innebära några svårigheter.

Det får därför anses stå klart att det inte är tidsschemat som är den enda orsaken till de redovisade svårigheterna att upphöra med deponering av brännbart avfall till år 2002.

Klara regler
nödvändiga

För att deponering av brännbart avfall skall upphöra är det nödvändigt med klara regler, information och pådrivande arbete från såväl myndigheter som branschorganisationer.

Naturvårdsverket kommer att intensifiera arbetet med att meddela föreskrifter om hur sorteringen av brännbart avfall skall göras.

Nya avgifter

Utöver detta överväger SNV också ekonomiska styrmedel för att öka stimulansen att minska deponeringen. **"Ett tänkbart sådant styrmedel skulle kunna vara en höjd deponiskatt/avgift för brännbart avfall"**.

Flytta ej fram årtalet
En lösning som endast innebär att årtalet för deponiförbudet

flyttas fram riskerar istället att leda till att utvecklingen avstannar och att det kan komma att råda en stor kapacitetsbrist även längre fram. En sådan lösning är därför inte önskvärd.

Efterlyser

Naturvårdsverket vill ha samsyn efterlyser en avsiktsförklaring från kommuner och industri som visar att man tar sitt ansvar.

Naturvårdsverkets (SNV) sammanfattande bedömning:

Avfallsimporten

Importerat avfall utgör endast enstaka procent av det avfall som förbränns i traditionell avfallsförbränning. Det finns inte ett akut behov att begränsa importen. SNV rekommenderar årliga uppföljningar och en beredskap med eventuella ekonomiska styrmedel, t ex skatt eller avgift från avfallsförbränning. Eventuellt också en avgift för avfallsförbränning.

Biologisk behandling
Renhållningsverksföreningens kartläggning av kommunernas planer visar att den biologiska behandlingen av avfall kan komma att fördubblas till år 2005.

Sortering

Det finns idag kommuner som omhändertar hushållsavfall genom att sortera för materialåtervinning, biologisk behandling, förbränning och deponering och låter de olika metoderna komplettera varandra.

Materialåtervinning och biologisk behandling kan ta hand om mer än hälften av hushållsavfallet.

Nya föreskrifter

Verket avser att i föreskrifterna om sortering av brännbart avfall införa regler om att brännbart avfall skall hållas skilt från annat avfall. På detta sätt säkerställs ökad materialåtervinning och en ambitiös utsortering av farligt av-

fall och annat avfall som är olämpligt att förbränna.

Kapacitet

Kapacitet saknas troligen för att omhänderta i storleksordningen 1 miljon ton avfall år 2002.

Mängden brännbart avfall (exkl. bl.a. branschspecifikt industriavfall) kan uppskattas till omkring 3,5 miljoner ton. En högkonjunktur fram till 2005 kan dessutom medföra ytterligare mängder på cirka 1 miljon ton hushållsavfall.

Brist på förbränningsanläggningar
Kommunernas planering är att omhänderta 3 miljoner årston

brännbart avfall genom avfallsförbränning år 2002.

Naturvårdsverket anser att tidsåtgången för beslut, tillståndsprövning, upphandling m m gör det troligare att kapaciteten vid traditionella avfallsförbränningsanläggningar endast kommer att vara 2,5 Mton/år 2002 (2,2 Mton/år 1999).

Därför blir det sannolikt brist på behandlingskapacitet år 2002. Bristen motsvarar omkring en miljon ton.

För att helt kunna upphöra med deponering av brännbart avfall uppskattas behovet av förbränningskapacitet till omkring 3,5 miljoner ton/år den kan finnas tillgänglig 2004-2005.

Kartlagt planerna på verväger nya styrmedel

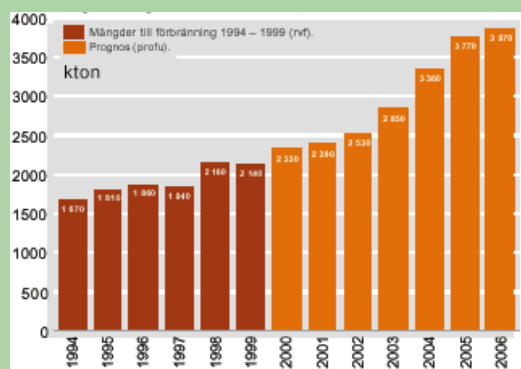
Kommunernas planering

Årtalen är 1998 respektive 2005.

- Ökningen av mängden avfall till förbränning**
45 - 65% (2,16 till 3,2 - 3,6 Mton*),
Oklart utsorterade fraktioner för samförbränning.
- Ökningen av förbränningskapacitet**
75% (från 2,2 till 4,0 Mton).
Oklart samförbränningskapacitet.
- Uppskattad tillgänglig mängd brännbart avfall**
3,5 Mton exklusive hushållsavfall till biologisk behandling (0,4 Mton 1999), slam från reningsverk (1,0 Mton), importerat avfall (0,1 Mton gult och rött 1998 samt okänd mängd grönt), brännbart branschspecifikt industriavfall (mängd okänd) samt avfallsökning till följd av ekonomisk tillväxt.
- Mängden avfall till biologisk behandling**
blir fördubblad (från 0,4 till 0,8 Mton).
- Uppskattad tillgänglig mängd biologiskt nedbrytbart avfall**
1,5 Mton exklusive slam från reningsverk (1,0 Mton), branschspecifikt biologiskt industriavfall samt jordbruk savfall.
- Minskningen i deponering**
50-60% (från 3,9 till 1,9-2,5 Mton) exklusive aska/slagg från ökad förbränning.

Avfallsförbränning

De 22 svenska kommunala anläggningarna har en installerad effekt på 740 MW. De fem största anläggningarna svarar för 70 %. 1998 eldades 2,2 miljoner ton. Andelen industrifall ökar. En mindre del av produktionen, 6 % blir el resten fjärrvärmemotsvarande 15 procent av landets produktion, totalt 6,7 TWh. Förbränningen bedöms öka upp till 11,6 TWh 2006 (3,8 Mton) se figur. Förbränning av vissa utsorterade avfallsfraktioner sker också i vanliga värmeverk (samförbränning med, oftast, olika bi-bränslen). Kravnivån för dessa anläggningar kommer att skärpas i och med det kommande direktivet om avfallsförbränning.

Fakta om import av avfall

Import och utförelse av avfall till och från Sverige regleras i EG-förordningen 259/93 och den svenska förordningen 1995:701.

Avfallet är indelade på tre olika listor, grön, gul och röd, beroende på farlighet.

1998 importerades ca 180 000 ton avfall på gul eller röd lista. Av detta fördes ca 110 000 ton (60%) till energiutvinning.

Avfall till energiutvinning i värmeverk (50%) och avfallsförbränningsanläggningar (50%) var sorterat bygg- och rivningsavfall, utsorterade fraktioner av hushållsavfall samt industriavfall.

Mängden gult och rött avfall till avfallsförbränningsanläggningar motsvarade således 2,5 % av total förbränd mängd avfall (2,2 miljoner ton/år).

Avfallet importerades främst från Tyskland (ca 60%) och Danmark (ca 25%) samt till mindre del från Holland och Norge.

Grönt avfall

Avfall på grön lista får transporteras över gränser för återvinning utan särskild anmälan. Nationell statistik saknas därför.

Enligt EFO, inköpscentral för import av avfallsbränslen åt 12 energibolag i mellansverige, har införslen av gult och grönt avfall under åren 1997-99 legat konstant på omkring 500 000 ton per år. Merparten av detta avfall används i konventionella värmeverk.

Kostnaderna för avfallsförbränning i Tyskland, Holland och Norge är avsevärt högre än i Sverige och Danmark.

Tre länder har dessutom skatt på avfallsförbränning, Belgien (ca 70 kr/ton), Danmark (210-260 Dkr/ton) och Norge (77-229 Nkr/ton). Danmark har även ett förbud mot deponering. En kraftig utbyggnad pågår i Danmark. Norge bedöms få fortsatt kapabilitetsbrist.

Förändrade styrmedel

Avfallsförbränningsdirektivet För avfallsförbränning gäller idag SNV:s föreskrifter SNFS 1993:13 M:68 respektive SNFS 1993:14 MS 69.

Ett nytt direktiv om avfallsförbränning är tänkt att ersätta de två nu gällande samt det nu gällande direktivet (94/67/EG) om förbränning av farligt avfall.

Tillämpningsområdet utvidgas också. Kraven på förbränning av avfall i konventionella värmeverk (s.k. sameldning) kommer i flera fall att höjas.

Direktivet innebär skärpta krav för stoft, tungmetaller, saltsyra, fluorväte och svaveldioxidssamt nya krav på dioxiner och furaner, kväveoxider och organiska ämnen) och vatten.

Anläggningarna måste komplettera reningsutrustningen.

Deponeringsdirektivet

I april 1999 antogs direktivet 1999/31/EG om deponering av avfall. Direktivet skall vara implementerat i nationell lagstiftning senast 16 juli år 2001.

Deponiskatt

Lag (1999:673) om skatt på avfall trädde ikraft 2000-01-01. Skattebeloppet är 250 kr per ton avfall. Det finns ett antal generella undantag från skatteplikten.

Förbud mot deponering av utsorterat brännbart avfall

Enligt renhållningsförordningen skall brännbart avfall förvaras och transporteras bortskilt från annat avfall, utsorterat brännbart avfall får därefter inte deponeras. Bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2002.

Miljöbalken

Ett av de mest kraftfulla styrmedlen är införandet av hushållnings- och kretsloppsprincipen.